

Sygn. akt IV U 971/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Czernecka-Kozak

Protokolant: Małgorzata Olesiak

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2015 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania W. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

z dnia 4 lipca 2014 roku znak: (...)

w sprawie W. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się W. C. emeryturę od dnia 1 czerwca 2014 roku.

Sygn. akt IV U 971/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 29 stycznia 2015 roku

Decyzją z dnia 4 lipca 2014 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1440, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.) odmówił W. C. przyznania emerytury z uwagi na to, że nie udowodnił on 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy wskazał, że W. C. na dzień 1 stycznia 1999 roku posiada okres ubezpieczenia wynoszący 29 lat, 8 miesięcy i 7 dni, w tym 14 lat, 9 miesięcy i 3 dni pracy w szczególnym charakterze (od 14 lipca 1980 roku do 15 października 1994 roku oraz od 1 stycznia 1996 roku do 30 czerwca 1996 roku). Jako pracy w szczególnym charakterze nie uwzględniono zatrudnienia W. C. od 1 kwietnia 1997 roku do 30 czerwca 1998 roku w (...) Sp. z o.o. RADIO (...) gdyż w tym okresie był zatrudniony na ½ etatu oraz okresu od 1 sierpnia 1995 roku do 31 grudnia 1995 roku, ponieważ w tym czasie był zatrudniony jako podinspektor w Urzędzie Miejskim w N., pełniąc funkcję redaktora naczelnego biuletynu informacyjnego (...).

Od powyższej decyzji odwołał się W. C. wnosząc o jej zmianę i przyznanie emerytury. Odwołujący wskazał, że w okresie od 1 sierpnia 1995 roku do 31 grudnia 1995 roku wykonywał taką samą pracę redaktora naczelnego w biuletynie (...) jak w Fundacji na Rzecz (...), który to okres został mu przez ZUS uznany.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. wniósł o jego oddalenie - podnosząc argumentację, którą posłużył się w zaskarżonej decyzji. Nadto dodał, iż w okresie zatrudnienia w Urzędzie Miejskim w N. na stanowisku podinspektora odwołujący się nie wykonywał pracy dziennikarskiej w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że odwołujący się W. C., ur. (...), na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 29 lat, 8 miesięcy i 7 dni, w tym 14 lat, 9 miesięcy i 3 dni pracy w szczególnym charakterze jako dziennikarz (od 14 lipca 1980 roku do 15 października 1994 roku oraz od 1 stycznia 1996 roku do 30 czerwca 1996 roku). Od 15 października 1999 roku W. C. jest zatrudniony jako redaktor w (...) sp. z o.o. Oddział Prasa (...) z siedzibą w K.. Odwołujący nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Wniosek o przyznanie emerytury złożył 24 czerwca 2014 roku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od 1 sierpnia 1995 roku do 31 grudnia 1995 roku W. C. był zatrudniony w Urzędzie Miejskim w N. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

Praca odwołującego polegała na redagowaniu biuletynu (...). Biuletyn był wydawany co miesiąc przez Urząd Miejski w N., początkowo był rozdawany bezpłatnie, następnie od października 1995 roku wszedł do sprzedaży do kiosków. Biuletyn informował o wydarzeniach na terenie miasta, o bieżącej pracy samorządu, zawierał również felietony, wywiady, porady, konkursy, wiadomości sportowe. Redakcja miesięcznika miała siedzibę w Urzędzie Miasta.

Pierwszy numer miesięcznika został wydany w lipcu 1995 roku. Jego redaktorem naczelnym był Z. S. - rzecznik prezydenta N.. W. C. był współtwórcą tego numeru. W dniu 31 lipca 1995 roku odwołujący złożył w Urzędzie Miejskim w N. podanie o zatrudnienie go do redagowania biuletynu (...). Został przyjęty do pracy od 1 sierpnia 1995 roku na stanowisko podinspektora w Wydziale (...). Do obowiązków W. C. przez cały okres zatrudnienia w Urzędzie należało wyłącznie redagowanie miesięcznika (...). Wszystkie numery biuletynu, które zostały wydane od sierpnia 1995 roku odwołujący się tworzył samodzielnie. Był jedynym pracownikiem redakcji. Jego praca polegała na zbieraniu materiałów oraz ich opracowywaniu, pisaniu artykułów, przeprowadzaniu wywiadów, wykonywaniu zdjęć do artykułów, redagowaniu pisma i przygotowaniu go do druku. W. C. nie wykonywał innych czynności poza tymi związanymi z tworzeniem biuletynu.

W okresie od lipca do grudnia 1995 roku wydawcą miesięcznika był Urząd Miejski w N., redakcja mieściła się w urzędzie. Wynagrodzenie do końca 1995 roku wypłacane było odwołującemu przez Urząd Miejski w N.. Pracował on codziennie minimum 8 godzin, czasem więcej. Odwołujący miał swobodę przy redagowaniu biuletynu, jego pracę nadzorował Z. S.. Przed wysłaniem biuletynu do drukarni, jego ostateczny kształt zatwierdzał Zarząd Miasta N.. W. C. nie posiadał legitymacji dziennikarskiej, miał jedynie zaświadczenie wydane przez Urząd Miejski z prośbą o udostępnienie mu danych oraz informacji.

Od 1 stycznia 1996 roku wydawcą biuletynu (...) została Fundacja na Rzecz (...). Odwołujący się został zatrudniony w Fundacji od 1 stycznia 1996 roku na stanowisku redaktora biuletynu (...). Charakter jego pracy oraz zakres obowiązków był taki sam jak podczas zatrudnienia w Urzędzie Miasta. Redakcja biuletynu nadal mieściła się w Urzędzie Miasta.

dowód: świadectwa pracy k. 18 i k. 22 akt ZUS, angaż k.20 akt ZUS, zeznania świadka Z. S. zawarte w protokole rozprawy od 03:07 min do 21:35 min, zeznania odwołującego od 22:21 min do 35:40 min, akta osobowe odwołującego.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, której wiarygodności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała w toku postępowania. Sąd oparł się również na zeznaniach odwołującego się oraz świadka Z. S. uznając je za wiarygodne, spójne, logiczne i zgodne z pozostałym materiałem zgromadzonym w sprawie. Świadek pełnił funkcję rzecznika prezydenta miasta i był osobą odpowiedzialną za wydawanie biuletynu (...). Z jego zeznań jednoznacznie wynika na czym polegała praca odwołującego się w spornym okresie. Zeznania korespondują z dokumentacją osobową odwołującego się (w której znajduje się m.in. podanie o zatrudnienie w związku z redagowaniem biuletynu informacyjnego (...)), a także z zeznaniami W. C.. Brak jest, w ocenie Sądu, jakichkolwiek podstaw do podważenia wiarygodności zeznań w/w świadka. Zeznania świadka oraz zgodne z nimi zeznania odwołującego się potwierdziły w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości charakter zatrudnienia i rodzaj pracy wykonywanej przez odwołującego się w spornym okresie.

Pozostałe okoliczności sprawy uznał Sąd za bezsporne, bowiem nie były one kwestionowane przez strony. Również dokumenty przedstawione na stwierdzenie powyższych okoliczności zostały ocenione jako w pełni wiarygodne i prawdziwe.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie W. C. zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie czy odwołujący się spełnia przesłanki do przyznania emerytury.

W związku z tym, że W. C. nie osiągnął powszechnego wieku emerytalnego, jest osobą urodzoną po 31 grudnia 1948 roku należało rozważyć czy spełnia przesłanki do przyznania emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1440 z zm.). Stosownie do tego przepisu ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn.

Stosownie do ust. 2 cytowanego przepisu, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z ust. 2 art. 32 cyt. ustawy dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Stosownie do ust. 3 powołanego artykułu dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze uważa się m.in. dziennikarzy zatrudnionych w redakcjach dzienników, czasopism, w radiu, telewizji oraz w organach prasowych, informacyjnych, publicystycznych albo fotograficznych, objętych układem zbiorowym pracy dziennikarzy (art. 32. ust. 3 pkt 4 ustawy).

Warunki przejścia na emeryturę przez wymienionych powyżej pracowników określa rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r. Nr 8 poz. 43 ze zm.). Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Stosownie do § 13 rozporządzenia dziennikarz zatrudniony w redakcjach dzienników, czasopism, w radiu, telewizji oraz w agencjach prasowych, informacyjnych, publicystycznych albo fotograficznych, objęty układem zbiorowym pracy dziennikarzy, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn w czasie wykonywania pracy dziennikarskiej, 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy dziennikarskiej.

W świetle § 2 ust. 2 w/w rozporządzenia zakład pracy stwierdza zatrudnienie w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach. Natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okoliczności także w oparciu o inne dowody. Postępowanie w sprawach emerytalnych jest bowiem dwuetapowe, stąd też przed organem rentowym "sprawa emerytalna" ma charakter administracyjnoprawny, a w postępowaniu stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. Na etapie postępowania odwoławczego sprawa o emeryturę - uprzednio administracyjna - staje się sprawą cywilną w rozumieniu art. 1 k.p.c. Do jej rozpoznania stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, stąd też w niniejszej sprawie Sąd – wobec braku świadectwa potwierdzającego pracę w szczególnym charakterze - dopuścił dowód z zeznań świadka oraz przesłuchania odwołującego się na okoliczność wykonywania przez niego pracy w szczególnym charakterze.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że W. C. osiągnął z dniem (...) wiek 60 lat i w dniu 1 stycznia 1999 roku posiadał wymagany okres zatrudnienia wynoszący co najmniej 25 lat, w tym 14 lat, 9 miesięcy i 3 dni pracy w szczególnym charakterze (w okresach od 14 lipca 1980 roku do 15 października 1994 roku oraz od 1 stycznia 1996 roku do 30 czerwca 1996 roku). Odwołujący wiek emerytalny osiągnął w czasie wykonywania pracy dziennikarskiej, nie przystąpił też do otwartego funduszu emerytalnego. Spór dotyczył zatem wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnym charakterze, a w szczególności czy praca, którą W. C. świadczył w trakcie zatrudnienia w Urzędzie Miejskim w N. od 1 sierpnia 1995 roku do 31 grudnia 1995 roku może być uznana za pracę, o której mowa w cytowanym wyżej § 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W ocenie organu rentowego brak było podstaw do uznania okresu zatrudnienia odwołującego się w Urzędzie Miejskim jako pracy dziennikarskiej, ponieważ ze świadectwa pracy wynika, że był on wówczas zatrudniony jako podinspektor. Powyższe stanowisko organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie. Należy bowiem wskazać, że to nie nazwa zajmowanego stanowiska a rzeczywisty charakter pracy decyduje o możliwości uznania danego okresu zatrudnienia za pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. W związku z powyższym Sąd w niniejszej sprawie prowadził postępowanie w celu ustalenia jakie obowiązki odwołującemu się powierzono w czasie zatrudnienia w Urzędzie Miejskim w N. i czy wykonywał on wówczas stale i w pełnym wymiarze czasu pracę dziennikarza w rozumieniu powołanych wyżej przepisów.

Zgodnie z art. 7 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku Prawo prasowe (Dz. U. z 1984r. nr 5 poz. 24 z zm.) dziennikarzem jest osoba zajmująca się redagowaniem, tworzeniem lub przygotowywaniem materiałów prasowych, pozostająca w stosunku pracy z redakcją albo zajmująca się taką działalnością na rzecz i z upoważnienia redakcji, a zgodnie z pkt 8 cyt. przepisu redakcją jest jednostka organizująca proces przygotowywania (zbierania, oceniania i opracowywania) materiałów do publikacji w prasie. Natomiast w myśl art. 8 ust. 1 powołanej ustawy wydawcą może być osoba prawna, fizyczna lub inna jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej. W szczególności wydawcą może być organ państwowy, przedsiębiorstwo państwowe, organizacja polityczna, związek zawodowy, organizacja spółdzielcza, samorządowa i inna organizacja społeczna oraz kościół i inny związek wyznaniowy.

Z ustalonego w niniejszej sprawie stanu faktycznego wynika, że odwołujący się w spornym okresie (od 1 sierpnia 1995 roku do 31 grudnia 1995 roku) wykonywał pracę dziennikarza w rozumieniu powołanych wyżej przepisów. Pozostawał bowiem w stosunku pracy z redakcją biuletynu (...) ukazującym się co miesiąc, którego wydawcą był Urząd Miasta N.. Był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę i do jego obowiązków należało zarówno tworzenie jak i przygotowywanie oraz redagowanie materiałów prasowych, które były publikowane w tym czasopiśmie. W ocenie Sądu okres pracy W. C. od 1 sierpnia 1995 roku do 31 grudnia 1995 roku jest okresem

pracy w szczególnym charakterze zdefiniowanym w cytowanym wyżej § 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Odnośnie wskazanego w w/w przepisie wymogu objęcia dziennikarza układem zbiorowym pracy należy wskazać, że zgodnie z ugruntowanym w tym zakresie orzecznictwem objęcie w/w układem nie stanowi warunku uznania danej pracy za pracę dziennikarską. Między innymi w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 1999 roku (II UKN 665/98) wskazano, iż prawo do emerytury na podstawie § 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku nabywa dziennikarz, który ma wymagany tym przepisem wiek i okres zatrudnienia, w tym okres pracy dziennikarskiej, niezależnie od tego czy w dacie spełnienia tych warunków był objęty układem zbiorowym pracy dziennikarzy. W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd Najwyższy podkreślił, pierwsza część w/w przepisu jest definicją zawodu dziennikarza. W przypadku dziennikarzy nie ma regulacji w zakresie odrębnego systemu zaopatrzenia emerytalnego, nie ma też ustawowego uregulowania ich praw i obowiązków. Odesłanie do układu zbiorowego oznacza, że osoby, które obejmuje ten układ są dziennikarzami w rozumieniu przepisów emerytalnych. Nie można tego rozumieć jako wymogu zawarcia układu zbiorowego pracy lecz jako stwierdzenie, że osoba wykonująca w redakcjach lub innych mediach pracę nazwaną w układzie zbiorowym pracą dziennikarską jest dziennikarzem w rozumieniu przepisów emerytalnych. Traktowanie tego uregulowania jako warunku prowadziło do sytuacji, że zarówno po wejściu w życie ustawy z dnia 29 września 1994 roku o zmianie ustawy Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw jak i przed zmianą Kodeksu pracy, byłaby sprzeczność między przepisem rozporządzenia a przepisem ustawy. Przepis ustawy przyznaje uprawnienia wszystkim pracownikom wykonującym pracę uznaną za pracę w szczególnym charakterze niezależnie od tego u jakiego pracodawcy pracują i jakie są warunki zawartej z nimi umowy o pracę. Układ zbiorowy pracy zarówno w aktualnym jak i poprzednim stanie prawnym miał zawsze charakter umowy. Umowa taka mogła być w każdym czasie rozwiązana za porozumieniem stron lub przez wypowiedzenie układu przez jedną ze stron. Nie do przyjęcia jest uzależnienie prawa do świadczeń przyznanych ustawą od woli stron zawierających układ zbiorowy. Sąd Najwyższy podkreślił, że w obecnym stanie prawnym traktowanie przepisu § 13 rozporządzenia jako ustanawiającego warunek skorzystania z określonych w nim uprawnień spowodowałoby trudności w interpretacji tego przepisu. Nie jest bowiem jasne czy dla spełnienia tego warunku wystarczyłoby zawarcie zakładowego zbiorowego układu pracy w zakładzie pracy zatrudniającym dziennikarzy, czy też wymagane jest zawarcie układu ponadzakładowego. I w jednym i w drugim wypadku wystąpiłaby nierówność wobec prawa. Uprawnienia emerytalne pracownika zależałyby od tego czy jego pracodawca zawarł układ zbiorowy pracy lub przystąpił do takiego układu. Zapis dotyczący objęcia układem zbiorowym pracy dziennikarzy zawarty w § 13 rozporządzenia należy rozumieć jako definicję rodzaju pracy dziennikarza. Nawet w stanie prawnym obowiązującym przed zmianą Kodeksu pracy zwrot "objęty układem zbiorowym pracy dziennikarzy" należało rozumieć jako "spełniający warunki określone w układzie zbiorowym pracy dziennikarzy". Uprawnienia emerytalne przysługiwałyby także w przypadku wygaśnięcia lub rozwiązania układu zbiorowego pracy dziennikarzy.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania należy stwierdzić, że z poczynionych w niniejszej sprawie ustaleń wynika, iż w spornym okresie od 1 sierpnia 1995 roku do 31 grudnia 1995 roku W. C. pracował jako dziennikarz w redakcji miesięcznika (...) i na dzień 1 stycznia 1999 roku, tj. na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych posiada (łącznie z okresem uwzględnionym przez ZUS) ponad 15 - letni okres zatrudnienia w szczególnym charakterze wymagany przez powołany wyżej art. 184 tej ustawy. Podkreślić należy również, iż okres zatrudnienia odwołującego od 1 stycznia 1996 roku do 30 marca 1996 roku w Fundacji na Rzecz (...) przy redagowaniu miesięcznika (...) został przez organ rentowy uznany za pracę dziennikarską, a praca ta polegała na wykonywaniu w tym samym miejscu tych samych czynności przy redagowaniu biuletynu, co w czasie zatrudnienia w Urzędzie Miejskim w N..

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania należy stwierdzić, że W. C. spełnił wszystkie przesłanki wymagane do przyznania emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W tym stanie rzeczy, Sąd - na podstawie 477¹⁴ § 2 kpc i wskazanych powyżej przepisów - zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu się W. C. emeryturę od dnia 1 czerwca 2014 roku, tj. od miesiąca złożenia wniosku.